

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพและมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งรู้จัก การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามระบบประชาธิปไตย เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของ การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพของสมาชิกในสังคม นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น ในการปรับเปลี่ยนจุดเน้น ในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อม ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อ นำไปสู่สังคมฐานความรู้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชน ให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่ จำเป็นในการดำรงชีวิตอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษ ที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิด สร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีหลักการจั ดการศึกษาว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ทุกคนมีส่วนร่วม การศึกษามุ่งความเป็นเอกภาพ ของชาติ เน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้

ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนและพัฒนาสังคม และกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4-5)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่อยู่อย่างจำกัด เข้าถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 : 1) ซึ่งโดยธรรมชาติวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อม ผู้เรียนจะต้องรู้จักการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ สามารถเผชิญ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในชีวิตประจำวันได้ โดยเรียนรู้ด้วยวิชาการที่หลากหลาย เรียนรู้จากข้อมูลข่าวสารทั้งภายนอกห้องเรียนและภายในห้องเรียน ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ตลอดเวลา โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ได้ อย่างเป็นประโยชน์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ตามระบอบประชาธิปไตยบนพื้นฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

เทคนิคการสอนครุยุคใหม่จะต้องแสวงหาวิธีการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญ สำหรับการศึกษาดลอดชีวิต การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง และผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นผู้จัดการหรือ ผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

(วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545 : 9) อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชุดกิจกรรม แนวคิดที่ 1 ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ของชัยขงค์ พรหมวงศ์ ที่ได้นำหลักจิตวิทยาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความถนัด ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ความแตกต่างระหว่างผู้เรียน มีหลายด้าน คือ สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ ร่างกาย อารมณ์ เป็นต้น ในการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้ วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การเรียนการสอนตามเอกัตภาพการศึกษาโดยเสรี ซึ่งเป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ (ชัยขงค์ พรหมวงศ์, 2525 : 119-120) จึงเป็นหน้าที่ของครู ที่จะต้องพัฒนาการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับวัย ความสามารถของนักเรียน จากการประเมินผลการเรียนในระดับต่าง ๆ พบว่า ผู้เรียนจำนวนมากมักเกิดการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำเท่านั้น และบางส่วนอาจจะเข้าใจถึงระดับความเข้าใจ และมีน้อยมากที่ได้ถึงขั้นการนำไปใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล แสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดความรู้ของครูไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการได้ (ผ่องศรี สมยา, 2544 : 10-12) รวมทั้งกลยุทธ์การสอนของครู การขาดแหล่งเรียนรู้และการขาดสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเบื่อการเรียน มองว่าการเรียนรู้ไม่ใช่เรื่องสนุก และไม่มีความสุขในการเรียน

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้กิจกรรมที่หลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสม และสอดคล้องกับความแตกต่าง ความสนใจที่หลากหลายของผู้เรียน ฮาร์วาร์ด การ์ดเนอร์ ผู้บัญญัติทฤษฎีพหุปัญญา ได้เสนอทักษะความสามารถที่ผู้สอนควรให้ ความสนใจ จำนวน 8 แบบ (ฮารี สัลเหลวี, 2543 : 1) คือปัญญาด้านภาษา(Linguistic Intelligence) มีความสามารถสูงในการใช้ภาษา ทั้งด้านการพูด การเขียน และรวมถึงความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับ โครงสร้างภาษา เช่น สามารถใช้ภาษาในการหว่านล้อมอธิบาย และอื่นๆ ปัญญาด้านตรรกะและภาษาไทย (Logical-Mathematical Intelligence)เป็นความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข รวมถึงความไวในการเห็นความสัมพันธ์แบบแผนตรรกะวิทยา การคิดเชิงนามธรรมและการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล (Cause-Effect) การคิดคาดการณ์(IF-Then) วิธีการที่ใช้ได้แก่การจัดหมวดหมู่ สันนิษฐาน สรุป คิดคำนวณ และตั้งสมมติฐานปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) มีความสามารถสูงในการมองเห็นพื้นที่ สามารถปรับปรุงและคิดวิธีการใช้เนื้อที่ได้ดี ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) มีความสามารถสูงทางด้านดนตรี มีความสนใจในเรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถใน

การเข้าใจและการวิเคราะห์หัตถ์คดี ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) มีความสามารถสูงในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก และสามารถใช้มือในการประดิษฐ์ ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) คือความสามารถสูงในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น รวมถึงความไวในการสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูง ในการรู้ถึงลักษณะต่าง ๆ ของสัมพันธภาพของมนุษย์ และสามารถตอบสนองได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำให้บุคคล หรือ กลุ่มบุคคลปฏิบัติตามปัญญาด้านตนหรือการเข้าใจตน (Interpersonal Intelligence) คือมีความสามารถสูงในการรู้จักตนเอง และสามารถประพุดคิดตน ได้จากการรู้จักตน ปัญญาด้านนักธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence) คือความสามารถในการรู้จักธรรมชาติของพืช และสัตว์ สามารถจำแนกประเภทของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต การเข้าใจวงจรของระบบธรรมชาติ และทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้าน ให้สูงขึ้นถึงระดับที่ใช้การได้ ทฤษฎีปัญญาดังกล่าวสร้างบริบทให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปรับส่วนที่บกพร่องได้ด้วยตนเอง (อารี สันทลวิ. 2543 : 135) ผู้เรียนซึ่งเป็นเจ้าของการเรียนรู้มีสิทธิที่จะรับรู้เห็นชอบแผนการเรียนรู้ และปรับกิจกรรมที่วางแผนไว้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และเป็นแผนการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่จะพัฒนา (บิงอร์ เสรีรัตน์. 2543 : 53) ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จะสามารถช่วยเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา และความพึงพอใจ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้

สภาพปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองแปนโนนสูงนาเขือราษฎร์บำรุง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จะเห็นว่าครูผู้สอนใช้การจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย เนื่องจากครูผู้สอนขาดการเตรียมการสอนที่ดี ขาดเทคนิคการสอนที่ดี เพราะต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชา มีภาระงานพิเศษอื่น ๆ มาก ครูไม่มีโอกาสได้พัฒนารูปแบบวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ขาดเทคนิคการสอนที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่สนองตอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งเน้นการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ยัง ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อม ในชุมชนและสังคม ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากสภาพจริงหรือจากการปฏิบัติจริง นักเรียนขาดความกระตือรือร้น และขาดความสนใจในการเรียนไม่เข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาวิชา ทำให้เกิด

ความเหนื่อยง่ายในการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2552 คิดเป็นร้อยละ 73.81 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดังกล่าว อยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจตามที่โรงเรียนตั้งไว้ คือ ร้อยละ 78.00 (โรงเรียนหนองแปน โนนสูงนาเชือกราษฎร์บำรุง. 2552 : 9) จึงเป็นปัญหาที่ครูผู้สอนต้องแก้ไข ผู้วิจัยในฐานะของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงได้พยายามหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยใช้ประเพณีในห้องเรียนในการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ สิ่งที่สำคัญ ครูต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า เด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ได้อย่างไร เพื่อให้ครูจะสามารถจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น พหุปัญญา จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญ ที่จะทำให้ครูเปลี่ยนแปลงมุมมองในการมองนักเรียน อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน นอกจากนี้ยังส่งผลให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี และพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมต่อไป

จากเอกสารงานวิจัยและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผล การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น ใน การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยอาศัยความประพัตที่คน ส่วนใหญ่ในห้องเรียนของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมา จนเป็นแบบอย่าง เดียวกันตามความเชื่อ นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความ พึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ ความเข้าใจ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในรายวิชา ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และสามารถนำความรู้ที่ได้เป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูง ขึ้นไป และเป็นแนวทางให้ครูนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ในระดับใด
2. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณี ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มากน้อยเพียงใด

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่องประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน
- 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองแปนโนนสูงนา เข็กรายณ์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2553 จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งสิ้นจำนวน 58 คน

1.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนหนองแปนโนนสูงนาเชือกราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งสิ้นจำนวน 19 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับสลาก

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหารายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุขประกอบด้วยประเพณีต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเพณีการเลี้ยงผีปู่ตาหรือผีตาป๋อ
2. ประเพณีบุญข้าวจี่
3. ประเพณีบุญบั้งไฟ
4. ประเพณีการทำบุญซำฮะ
5. ประเพณีการเลี้ยงผีตาแฮก
6. ประเพณีบุญคูณลาน
7. ประเพณีการทำบุญข้าวประดับดิน

โดยศึกษาจากการที่คนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์นิยมปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นแบบอย่างเดียวกันตามความเชื่อ นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เป็นมงคล หากปฏิบัติตามแล้วผู้ปฏิบัติก็เชื่อว่าจะมีความสุข

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

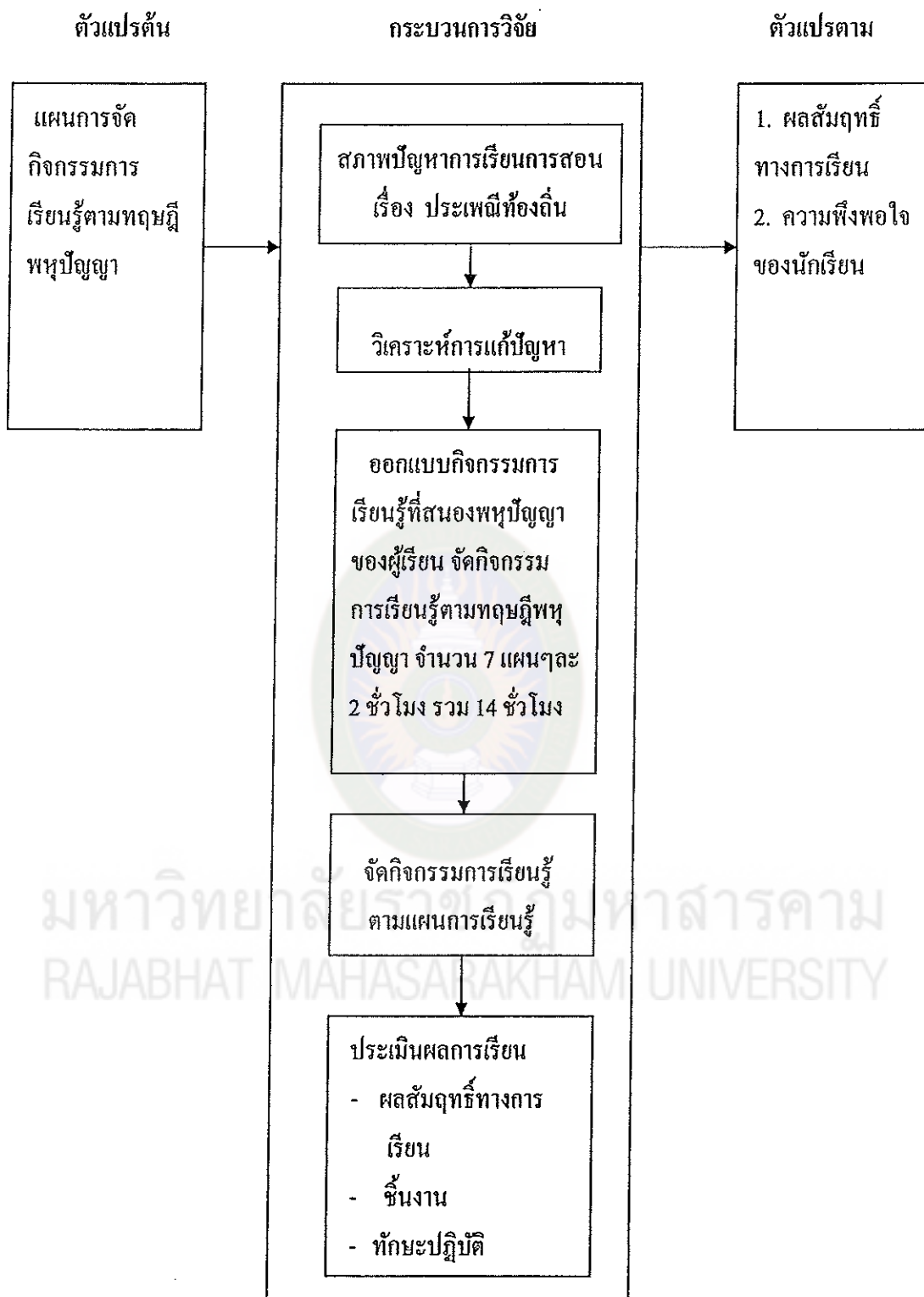
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 14 ชั่วโมง ระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2553 ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการเรียนการสอนและพัฒนาชาวปัญญา 8 ด้าน ตามทฤษฎีพหุปัญญาของฮาร์วาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ได้แก่ 1)ด้านภาษา 2)ด้านตรรกและคณิตศาสตร์ 3)ด้านมิติสัมพันธ์ 4)ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 5)ด้านดนตรี 6)ด้านมนุษยสัมพันธ์ 7) ด้านการเข้าใจตนเอง 8)ด้านธรรมชาติวิทยา (บึงอร เสรีรัตน์. 2543 : 23) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น เป็นแกนในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพหุปัญญาของผู้เรียน สรุปได้ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเรื่องประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีพหุปัญญา ทั้ง 8 ด้าน ของฮาร์วาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ดังนี้

1.1 ความสามารถด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างชัดเจน คล่องแคล่ว ทั้งการอ่าน การพูดและการเขียน

1.2 ความสามารถทางด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ (Logistic Mathematics Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ตัวเลข จัดหมวดหมู่ ประเภท การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลในการแก้ปัญหา และมีความเข้าใจความสัมพันธ์

1.3 ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นโลกในจินตนาการ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และนำสิ่งที่ตนเห็นมาแสดงออกในลักษณะของชิ้นงาน

1.4 ความสามารถด้านร่างกายและความเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถที่จะควบคุมและการเคลื่อนไหวของร่างกาย และความไวทางประสาทสัมผัส สามารถจับต้องและใช้วัสดุต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว

1.5 ความสามารถด้านดนตรี (Musical Intelligence) หมายถึง ความสามารถทางด้านดนตรี การร้องเพลง การจำเนื้อร้อง เข้าใจจังหวะ ทำนอง เสียง รวมถึงความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรี อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น

1.6 ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความสามารถที่จะอยู่ร่วม ทำงานร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.7 ความสามารถในการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของตนเองและความสามารถในการประพฤติปฏิบัติงานได้จากการรู้จักตน

1.8 ความสามารถในด้านความเข้าใจสภาพธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) หมายถึง ความสามารถที่จะปรับตัวและอยู่รอดในสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยอาศัยความเข้าใจตนเองที่มีต่อธรรมชาติ รู้จักธรรมชาติของพืชและสัตว์ และความสามารถในการจัดจำแนกประเภท อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต รักธรรมชาติ

2. ประเพณีท้องถิ่น หมายถึง ความประเพณีที่คนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นของชาว จังหวัดกาฬสินธุ์นิยมปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นแบบอย่างเดียวกันตามความเชื่อ นับจากอดีต จนถึงปัจจุบัน โดยมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เป็นมงคล หากปฏิบัติตามแล้วผู้ปฏิบัติถือว่าจะมี ความสุข ในการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุม ใน 7 ประเพณี ได้แก่

- 2.1 ประเพณีการเลี้ยงผีปู่ตาหรือผีตาปู่
- 2.2 ประเพณีบุญข้าวจี
- 2.3 ประเพณีบุญบั้งไฟ
- 2.4 ประเพณีการทำบุญซำฮะ
- 2.5 ประเพณีการเลี้ยงผีตาแฮก
- 2.6 ประเพณีบุญคูณลาน
- 2.7 ประเพณีการทำบุญข้าวประดับดิน

3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ผลจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความรู้ที่นักเรียนได้รับ และสมรรถภาพทางสมองต่างๆ ที่นักเรียน ได้รับและพัฒนาจาก เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีพหุปัญญา ได้แก่

3.1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้ จากการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา และชุดกิจกรรมเรื่องประเพณี ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่ง วัดจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกในด้านดีที่นักเรียนมีต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่องประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวัดจากแบบสอบถามวัดความพึง พอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ

4. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของชุด กิจกรรมเรื่อง ประเพณีท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนเมื่อศึกษาจากชุดกิจกรรม ที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วย ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5. คັชนี้ประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อื่น เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปประกอบการวางแผนแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพทางสติปัญญาได้อย่างต่อเนื่องอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความภูมิใจในความเป็นไทยและมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่ดีงามในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

3. เป็นสาระแกนกลางให้โรงเรียนได้แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีประสิทธิภาพ